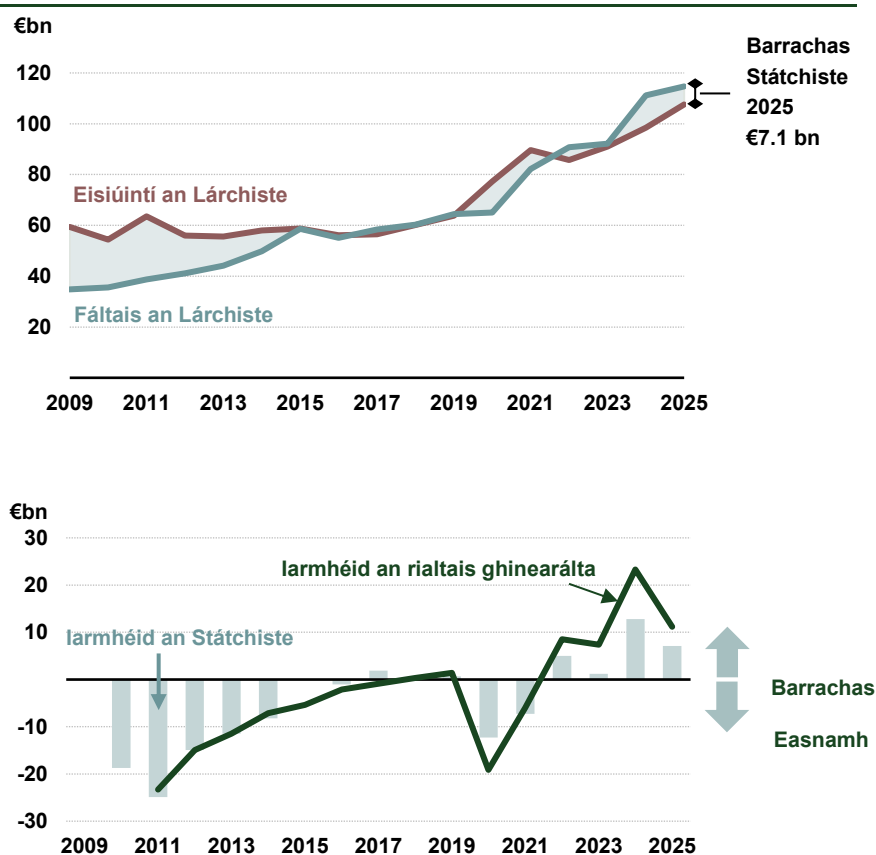

1 Olltoradh airgeadais an Stáitchiste le haghaidh 2025

- 1.1** Íoctar ioncam uile an Stáit isteach i Lárchiste an Stáitchiste mura bhforáiltear go sonrach sa dlí d'fheidhm eile do na cistí.¹ Úsáidtear eisiúintí ón Lárchiste go príomha chun caiteachas ar sheirbhísí Stáit a mhaoiniú, agus chun fiachais Stáit a sheirbhísiú.
- 1.2** Tuairiscítear sna Cuntais Airgeadais bhliantúla na fáltais isteach sa Lárchiste agus na heisiúintí uaidh, mar aon le sonraí a bhaineann le hiasacht a fhaigheann Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (GBCN) thar ceann an Stáit.²
- 1.3** Is iarmhéid an Stáitchiste a thugtar ar an difríocht idir fáltais agus eisiúintí an Lárchiste. D'fhéadfadh sé seo seasamh barrachais nó easnamh a léiriú. In 2025, b'ionann barrachas an Stáitchiste agus €7.1 billiún (féach Fíor 1.1). Tá sé sin i gcomparáid le barrachas de €12.8 billiún in 2024.

Fíor 1.1 Fáltais agus eisiúintí an chiste Lárchiste, agus iarmhéideanna an Stáitchiste agus an rialtais ghinearálta, 2009 – 2025^a

¹ Áirítear le hioncam an Stáit nach n-íoctar go díreach isteach sa Lárchiste, mar shampla, fáltais Árachais Shóisialaigh Pá-Choibhneasa (ÁSPC), a íoctar isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh.

² Is ionann idirbhearta a taifeadadh i [gCuntais Airgeadais 2025](#) agus thart ar 79% d'ioncam iomlán an rialtais ghinearálta agus thart ar 80% de chaiteachas iomlán an rialtais ghinearálta.

Foinse: Cuntais Airgeadais 2009 go 2025 (iarmhéid an Stáitchiste). An Phríomh-Oifig Staidrimh, Staitisticí Airgeadais Rialtais, Aibreán 2026 (iarmhéid an rialtais ghinearálta).

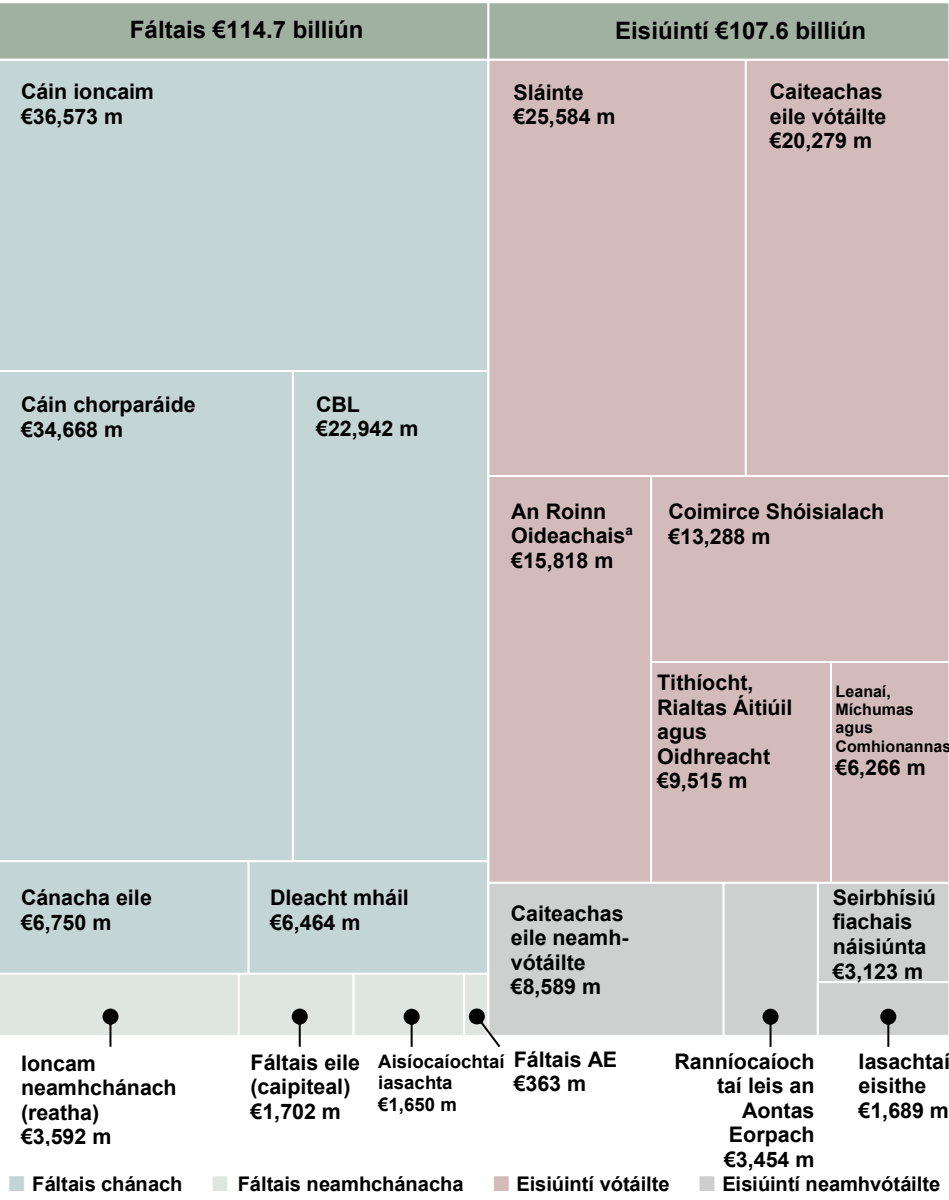
Nóta: a Áirítear le fáltais agus ar eisiúintí an Lárchiste seirbhísí an fhiachais náisiúnta ach ní áirítear iasachtaíocht arna déanamh ag GBCN thar ceann an Stáit agus aisíoc an fhiachais náisiúnta. Féach larscríbhinn 1B (Fíor 1B.1) le haghaidh anailís ar fháltais agus ar eisiúintí an Lárchiste ó 2020 go 2025.

1.4 Le hiarmhéid an rialtais ghinearálta, tomhaistear feidhmíocht fhioscach earnáil an rialtais agus is é an tagarmharc caighdeánach é a úsáidtear chun críocha comparáideacha ar fud an Aontais Eorpaigh. Tugann sé léargas níos iomláine ar fheidhmíocht fhioscach an Stáit.³ In 2025, b'ionann barrachas an rialtais ghinearálta agus thart ar €11.2 billiún (2024: €23.3 billiún).⁴

Fáltais agus eisiúintí an Lárchiste

1.5 B'ionann fáltais ón Lárchiste in 2025 agus €114.7 billiún. B'ionann cánacha agus 94% de na fáltais (féach Fíor 1.2).⁵ B'ionann iomlán na n-eisiúintí ón Lárchiste in 2025 agus €107.6 billiún. B'ionann eisiúintí do ranna agus oifigí rialtais láir do sheirbhísí vótáilte agus 84% den iomlán.

Fíor 1.2 Fáltais agus eisiúintí an Lárchiste in 2025

3 Ullmhaíonn an Phríomh-Oifig Staidrimh (POS) staitisticí airgeadais bliantúla agus ráithiúla an rialtais ghinearálta. Féach larscríbhinn 1A le haghaidh achoimre ar na staitisticí sin.

4 Fíor athbhreithnithe POS Tuairiscíodh gurbh ionann barrachas 2024 roimhe seo agus €23.2 billiún ([Staitisticí Airgeadais Rialtais 2024 \(Aibreán 2025\)](#)).

5 Leagtar amach inlarscríbhinn 1B (Fíor 1B.1), anailís ar fháltais agus ar eisiúintí an Lárchiste (gan iasachtaí ó GBCN san áireamh) le haghaidh na mblianta 2020 go 2025.

Foinse: Cuntais Airgeadais 2025. Eascraíonn aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin as slánú.
Nóta: a San áireamh ann tá an Roinn Oideachais (€12.2 billiún) agus an Roinn Breisoidheachais agus Ardoideachais, Taighde, Nuálaíocht agus Eolaíocht (€3.6 billiún).

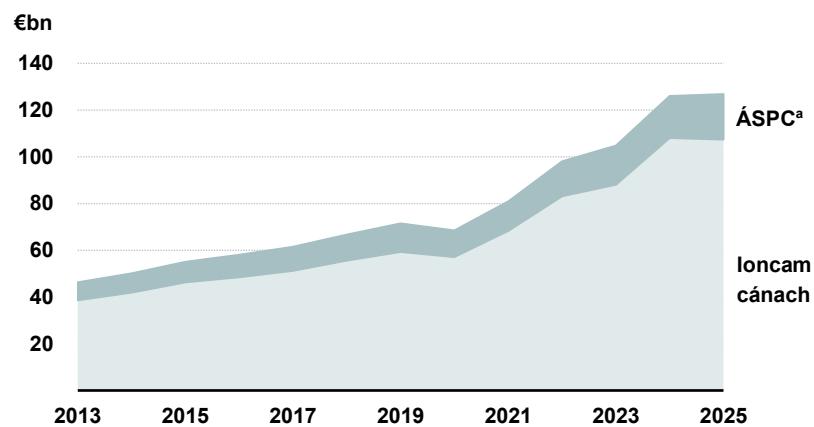
Fáltais stáitchiste

Fáltais chánach

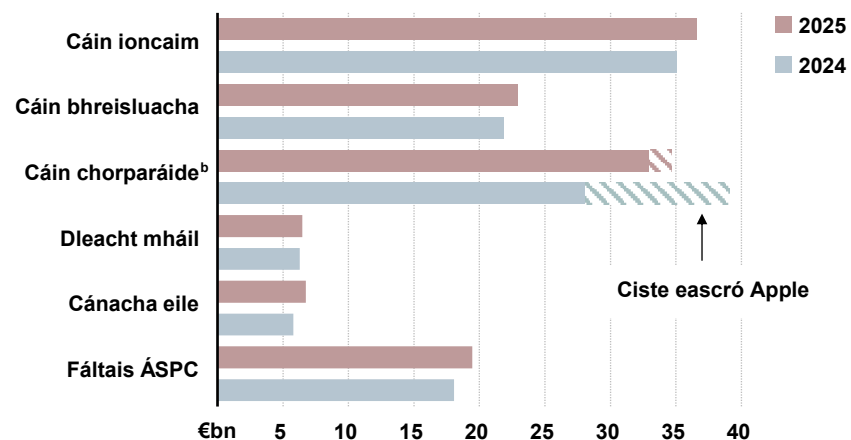
1.6 B'ionann fáltais chánach in 2025 agus €107.4 billiún, beagán níos ísle (<1%) ná mar a bhí in 2024. Bhí fáltais ó cháin chorparáide níos ísle (11%), cé go raibh méaduithe ar cháin ioncaim (4%), CBL (5%), cáin gnóthachan caipitiúil (25%) agus cáin fáltas caipitiúil (31%) (féachFíor 1.3).

1.7 Is ionann fáltais cháin ioncaim agus an sruth ioncaim is mó sa Stát, arb ionann iad agus 34% d'fháltais iomlána cánach in 2025. B'ionann fáltais chánach corparáide agus 32% de na fáltais chánach in 2025. Mar sin féin, rinneadh fáltais na bhfáltas deiridh a shaoibhadh in 2024 agus 2025 trí aistriú chuig an Stáitchiste, tríd an gcuntas Ioncaim, d'iarmhéideanna ó chuntas eascró Apple.⁶ Seachas na fáltais sin, b'ionann fáltais chánach corparáide in 2025 agus €33 billiún, suas ó díreach os cionn €28 billiún in 2024.

Fíor 1.3 Ioncam cánach agus fáltais ÁSPC, 2013 – 2025

Athrú bliain i ndiaidh bliana de réir an chineáil fáltais

6 Féach Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí 2024, caibidil 26, [Foirceannadh ar chiste eascró Apple na hÉireann](#).

Foinse: Cuntais Airgeadais. Cuntais an Chiste Árachais Shóisialaigh.

Nótaí: a Íoctar fáltais ÁSPC díreach isteach sa Chiste Árachais Shóisialaigh.

b Áirítear le hioncam cánach corparáide in 2024 agus 2025 fáltais ó fhoirceannadh chuntas eascró Apple.

Fáltais neamhchánacha

Iarmhéid neamhchánach an chiste eascró

- 1.8** Cé go bhfuarthas formhór na n-iarmhéideanna i gcuntas eascró Apple mar fháltais chánach corparáide, aistríodh beagnach €1.6 billiún díreach chuig an Státchiste in 2025 ó chiste eascró Apple ar ordú ón Aire Airgeadais. Ba é seo an t-iarmhéid ón gciste, sular tháinig deireadh leis, tar éis na dlíteanais chánach a shocrú agus táillí agus speansais oibriúcháin a íoc.

Ioncam barrachais na Gníomhaireachta Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní

- 1.9** In 2025, d'aistrigh an Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (GNBS) €450 milliún in airgead barrachais chuig an Státchiste. Thar na tréimhse 2020 go 2025, b'ionann aistrithe airgid barrachais ó GNBS go dtí an Státchiste agus €4.7 billiún.⁷

Barrachas na Corparáidí Éireannaí um Réiteach Banc

- 1.10** Fuair an Státchiste barrachas €360 milliún in airgead tirim in 2025 ó leachtú Chorporáid Éireannach um Réiteach Banc (IBRC). Leanann na leachtaitheoirí speisialta orthu ag cur an phróisis leachtaithe chun cinn.

Fáltais ó dhiúscairt leas an Stáit in AIB

- 1.11** Faoi Mheitheamh 2025, bhí díol na scairsheilbhe a bhí fágtha ag an Stát in AIB curtha i gcrích ag Ciste Infheistíochta Straitéisí d'Éirinn (ISIF), ag réadú €2.687 billiún. Ní choimeádann an Stát leas úinéireachta sa bhanc a thuilleadh. Aistríodh méid de €1.264 billiún san iomlán ó fháltais an díola in 2025 ón CISE go dtí an Státchiste ar ordú ón Aire Airgeadais.
- 1.12** Coinníodh fáltais neamhdháilte ó dhíol scairsheilbh an Stáit i bpunann faoi threoir an CISE ag deireadh 2025. Tá na cistí sa phunann sin á mbainistiú ag GBCN faoi threoir ón Aire Airgeadais.
- 1.13** Fuarthas comaoin €390 milliún freisin sa Lárchiste in 2025 ó AIB ar chealú thart ar 271 milliún barántas a eisíodh chuig an Aire Airgeadais mar chuid de thairiscint phoiblí tosaigh AIB in 2017. B'ionann na barántais agus thart ar 12.7% de scairchaipiteal eisithe iomlán AIB tráth an chealaithe. Léiríonn cealú na mbarántas beartas an Rialtais an earnáil bhaincéireachta a thabhairt ar ais chuig úinéireacht phríobháideach agus b'ionann é agus an t-idirbheart deiridh le AIB.

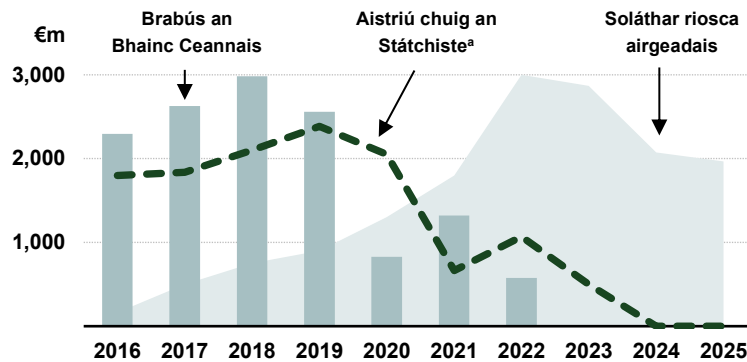
Barrachas Bhanc Ceannais na hÉireann

- 1.14** Tá soláthar reachtúil ann maidir le 80% ar a laghad de bhrabúis Bhanc Ceannais na hÉireann (BCÉ) a aistriú chuig an Lárchiste. Bunaithe ar bharrachas BCÉ don bhliain airgeadais roimhe sin atá an méid a aistrítear, mar a thuairiscítear ina ráitis airgeadais iniúchóireachta i.e. moill bliana. Ní dhearnadh aon aistriú chuig an Státchiste in 2025 toisc gur thuairiscigh an BCÉ cóimheá (brabús nó caillteanas nialasach) do 2024. Tharla cás cosúil leis sin an bhliain roimhe sin.

⁷ Tá tuilleadh sonraí faoi bharrachas saoil réamh-mheasta an GNBS curtha i láthair i dTuarascáil Speisialta an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste 120 [An Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní: dul chun cinn maidir le baint amach cuspóirí amhail ag deireadh 2024.](#)

- 1.15** I gcomhréir le treoirlíne Chomhairle Rialaithe an Bhainc Cheannais Eorpaigh (BCE), tá foráil déanta ag BCE, ó 2016 i leith, do rioscaí airgeadais a bhfuil sé neamhchosanta orthu (amhail rioscaí rátaí úis).⁸ Mhéadaigh an soláthar seo go suntasach, ó 2016, agus bhí cúlchiste de €3 billiún san iomlán mar thoradh air faoi dheireadh 2022.
- 1.16** Ó 2023 i leith, tá caillteanais bhliantúla tabhaithe ag an BCE mar gheall ar neamhréir rátaí úis inar mhéadaigh an t-ús a íocadh ar dhliteanais BCE ag luas luathaithe i gcomparáid leis an ús a tuilleadh ar a shócmhainní. Mar thoradh air sin bhí glanchaillteanas de €132 milliún in 2023, €795 milliún in 2024 agus €105 milliún in 2025. Cumhdaíodh na caillteanais sin leis an gcúlchiste riosca airgeadais. B'ionann luach an tsoláthair a bhí fágtha ag deireadh 2025 agus beagnach €2 billiún (féach Fíor1.4).

Fíor1.4 Feidhmíocht airgeadais an Bhainc Ceannais, 2016 – 2025

8 Le hAirteagal 8 de [Threoirlíne ón mBanc Ceannais Eorpach 2024/2941](#) ceadaítear do Bhanc Ceannais Náisiúnta (BCN) soláthar a bhunú maidir le rioscaí airgeadais ina chlár comhardaithe agus chun méid agus úsáid an tsoláthair sin a chinneadh ar bhonn meastachán réasúnaithe ar neamhchosaint ar riosca BCN.

Foinse: Ráitis airgeadais Bhanc Ceannais na hÉireann ó 2016 go 2025. Cuntais Airgeadais, 2016 go 2025.

Nóta: a Baineann an méid a aistrítear i mbliain leis an mbarrachas ón mbliain roimhe sin.

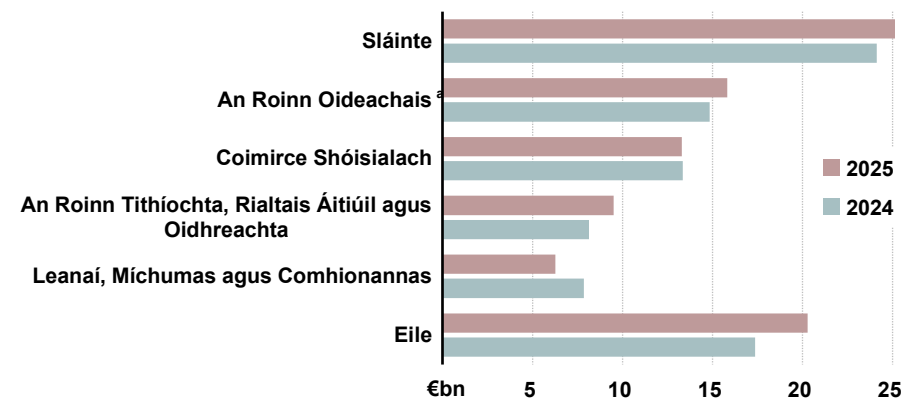
Eisiúintí an Lárchiste

- 1.17 Tháinig méadú ar eisiúintí ó Lárchiste an Státhchiste in 2025 go €107.6 billiún — méadú €9.2 billiún nó díreach os cionn 9% ar an mbliain roimhe (€98.4 billiún).

Eisiúintí vótáilte

- 1.18 Tháinig méadú os cionn €5 billiún (6%) ar eisiúintí le haghaidh caiteachas vótáilte go €90.7 billiún. B'ionann na Vótaí Sláinte, Oideachais agus Coimirce Sóisialaí agus 60% de na saincheisteanna (féach Fíor 1.5).

Fíor 1.5 Eisiúintí maidir le caiteachas vótáilte na roinne, 2024 agus 2025

Foinse: Cuntais Airgeadais 2024 agus 2025
Nóta: a Nascann sé seo Vóta 26 Oideachas agus an Óige agus Vóta 45 Breisoidreachas agus Ardoideachas, Taighde, Nuálaíocht agus Eolaíocht.

Ranníocaíocht Chaipitil le hUisce Éireann

- 1.19 Faoi alt 37 den [Acht um Sheirbhísí Uisce \(Uimh.2\) 2013](#), is féidir leis an Aire Airgeadais airgead a sholáthar ón Lárchiste d'Uisce Éireann. I mí na Samhna 2024, d'fhaomh an Rialtas leithdháileadh suas le €1 billiún ón Lárchiste i dtreo *Phlean Maoiniúcháin Straitéiseach Uisce Éireann 2025 – 2029*. Soláthraíodh ranníocaíocht chaipitiúil €514 milliún d'Uisce Éireann an 25 Iúil 2025.
- 1.20 Bhí an ranníocaíocht chaipitil in 2025 sa bhreis ar iasachtaí de €998 milliún san iomlán a eisíodh d'Uisce Éireann ón Lárchiste le linn na tréimhse 2020 go 2024. Bhí na hiasachtaí chun cur ar a chumas d'Uisce Éireann fiachas tráchtála neamhthí reatha a aisíoc agus chun a riachtanais iasachtaithe neamhthí (féach larscríbhinn 1B, Fíor B1.3) a mhaoiniú amach anseo.

Ranníocaíocht chaipitil chuig Bord Soláthair an Leictreachais

- 1.21 D'aontaigh an Rialtas an 29 Deireadh Fómhair 2025, faoi réir achtú na reachtaíochta cumasúcháin, go gcuirfeadh an tAire Airgeadais suas le €1.5 billiún de mhaoiniú ar fáil ón Lárchiste chun stoc caipitiúil a cheannach i mBord Soláthair an Leictreachais (BSL).⁹ Tá an maoiniú chun tacú le hinfheistíocht i mbonneagar na heangai náisiúnta.
- 1.22 I mí na Nollag 2025, rinneadh íocaíocht de €1.5 billiún leis an BSL ón Lárchiste.¹⁰

9 Achtaíodh [an tAcht Leictreachais \(Soláthar\) \(Leasú\) 2025](#) i mí na Samhna 2025 (féach cuid 3).

10 Déantar caiteachas na hinfheistíochta a thaifeadh i ráiteas 1.10 Caipiteal: caiteachas neamhvótáilte eile de na [Cuntais Airgeadais 2025](#).

An Ciste um Éire sa Todhchaí agus an Ciste um Bonneagar, Aeráid agus an Dúlra

- 1.23** Bunaíodh an Ciste um Éire sa Todhchaí agus an Ciste um Bonneagar, Aeráid agus an Dúlra (CBAD) araon i mí Iúil 2024. Tá úinéireacht na gcistí dílsithe don Aire Airgeadais, agus tá an dá chiste á mbainistiú ag GBCN. In 2025, b'ionann aistrithe Stáitchiste chuig na cistí agus díreach faoi bhun €6.1 billiún — €4.1 billiún chuig an gCiste um Éire Todhchaí agus €2 billiún chuig an CBAD.¹¹

An Ciste Ráthaíochta Eorpach

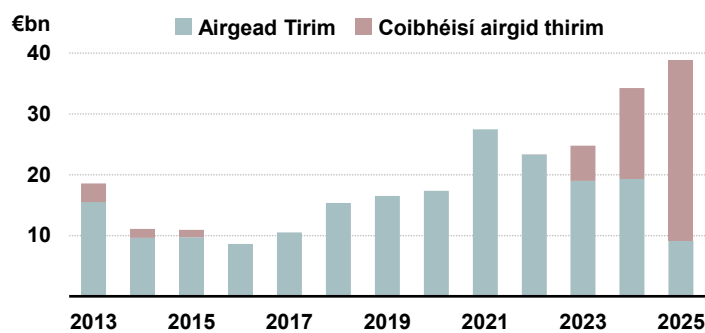
- 1.24** Bunaíodh an Ciste Ráthaíochta Eorpach (CRE) chun cabhrú le gnólachtaí téarnamh tar éis turraing eacnamaíoch Covid-19. Is i bhfoirm ráthaíochtaí a sholáthraíonn na Ballstáit pro-rata a scairsheilbh sa Bhanc Eorpach Infheistíochta (BEI) na ranníocaíochtaí leis CRE. Ar bhunú CRE in 2020, ghlac Éire dliteanas teagmhasach de €164.7 milliún i.e. nochtadh uasta na hÉireann ar dhrochfhiacha arna dtabhú ag CRE. Is ionann an teorainn nochta reatha agus €84 milliún. Íocadh beagnach €7.1 milliún go dtí deireadh 2025 faoi CRE, ar íocadh €3.6 milliún de as an Lárchiste in 2025. Tháinig méadú faoi thrí ar na híocaíochtaí ó bhí 2023 ann.

Sócmhainní an Stáitchiste

Airgead tirim agus coibhéisí airgid thirim

- 1.25** Ag deireadh 2025, b'ionann airgead tirim a bhí i seilbh dhíreach an Stáitchiste agus €9.1 billiún — laghdú de bhreis agus €10 billiún (53%) i gcomparáid le 2024 agus an leibhéal is ísle ag deireadh na bliana ó 2016 (€8.4 billiún).
- 1.26** Mar sin féin, bhí sócmhainní ag an Stáitchiste freisin i bhfoirm 'coibhéis airgid' arbh fhiú €29.8 billiún iad ag deireadh 2025 — méadú de thart ar €15 billiún ar 2024 (féach Fíor 1.6). Infheistíodh méid iomlán de €26.3 billiún i mbillí cistíochta a d'eisigh gníomhaireachtaí ceannasacha agus fornáisiúnta Eorpacha eile, agus coinníodh €3.5 billiún mar airleacain airgid gearrthéarmacha chuig oifigí fiachais stát Eorpach eile.

Fíor 1.6 Airgid tirim agus coibhéisí airgid thirim an Lárchiste ag deireadh na bliana, 2013 – 2025^a

Foinse: Ráitis Airgeadais d'Fhiachas Náisiúnta na hÉireann 2013 go 2025, Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta.

Nóta: a I dtreo dheireadh 2022, cuireadh tús arís leis an gcleachtas i leith infheistiú i mbillí stáitchiste agus i bhfoirmeacha eile den iasachtú gearrthéarmach chun leas a bhaint as na rátaí úis deimhneacha a thabhairt ar ais.

11 Féach *Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Poiblí 2025*, caibidil 3, Cuntais Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta.

1.27 Le linn na tréimhse deich mbliana ó 2016 go 2025, tháinig méadú faoi cheathair ar mhéideanna arna sealbhú in airgead tirim agus coibhéisí airgid ó thart ar €9 billiún ag deireadh 2016 go beagnach €39 billiún ag deireadh 2025.

Scairshealbha i gcomhlachtaí Stáit agus i gcuideachtaí

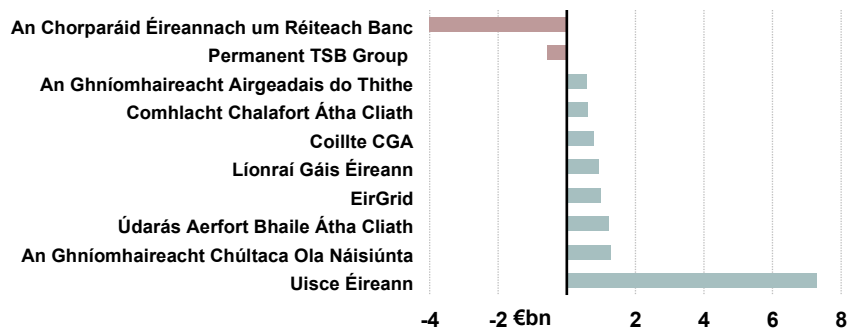
1.28 Ní ráiteas airgeadais cuimsitheach don Stát iad na Cuntais Airgeadais, agus ní liostaíonn siad a shócmhainní agus a dhliteanais go léir. Tá leas cothromais i seilbh an Stáit i go leor eintiteas, agus ní nochtar ach cuid acu sna Cuntais Airgeadais. I measc iad siúd a nochtaíodh tá Coillte CGA, Uisce Éireann, Líonraí Gáis Éireann, Eirgrid agus Údarás Aerfort Bhaile Átha Cliath.

1.29 Maidir le 2025, tá scairshealbha in 25 cuideachta Stáit agus phríobháideacha nochta sna Cuntais Airgeadais.¹² Taifeadtar leas an Stáit sna cuideachtaí seo ag costas stairiúil, agus b'ionann é agus €8.1 billiún an 31 Nollaig 2025.

1.30 Ní nochtar glanluach sócmhainní (NAV) na scaireanna.¹³ Léiríonn Fíor 1.7 an difríocht idir an glanluach sócmhainní agus costas stairiúil leas cothromais an Stáit do na deich gcuideachtaí leis na difríochtaí luacha is airde. B'ionann an NAV iomlán do na deich gcuideachta sin amhail an 31 Nollaig 2025 — nó ar an dáta is déanaí a bhfuil faisnéis airgeadais foilsithe ar fáil ina leith — agus €16.7 billiún, agus b'ionann an costas stairiúil agus €7.7 billiún, difríocht ghlan de €9 billiún.

1.31 Ní thaifeadtar íocaíocht €1.5 billiún le BSL ón Lárchiste i mí na Nollag 2025 sa ráiteas ar scairchaipiteal a fuarthas i gcuideachtaí Éireannacha, cé go bhfuarthas scaireanna in BSL sa deireadh leis an íocaíocht. D'eisigh BSL stoc caipitil dar luach €1.35 billiún chuig an Aire Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Poiblí agus Digitiúcháin (An tAire Caiteachais Phoiblí); agus stoc dar luach €150 milliún don Aire Aeráide, Fuinnimh agus Comhshaoil.

Fíor 1.7 Gluaiseacht i nglanluach sócmhainní an scairchaipitil chuig costas stairiúil, ag deireadh 2025^a

12 Féach ráiteas 1.8(A) de na [Cuntais Airgeadais 2025](#).

13 Is ionann glanluach sócmhainní, nó NAV, agus luach shócmhainní cuideachta lúide a dliteanais.

Foinse: Ráitis airgeadais fhoilsithe agus an Roinn Airgeadais. Anailís a rinne Oifig an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste.

Nóta: a NAV tógtha ó ráitis airgeadais iniúchta 2025 ach amháin i gcás Chuideachta Chalafort Bhaile Átha Cliath agus an Ghníomhaireacht Airgeadais do Thithe a bhfuil a ráitis airgeadais is déanaí ar fáil go poiblí don bhliain 2024. Is é NAV do Chorpáid Éireannach um Réiteach Banc (IBRC) luach inréadaithe measta na sócmhainní atá fágtha amhail an 31 Nollaig 2025 arna sholáthar ag an Roinn Airgeadais.

An Ghníomhaireacht Forbartha Talún a mhaoiniú

- 1.32** Príomhfheidhm na Gníomhaireachta Forbartha Talún (an Ghníomhaireacht) is ea talamh a chomhordú laistigh den rialú poiblí chun críche tithíochta, agus chun tithíocht a fhorbairt agus a bhainistiú ar thalamh poiblí agus ar thalamh eile, as a stuaim féin nó i gcomhar le daoine eile.
- 1.33** Foráiltear leis an [Acht um Ghníomhaireacht Forbartha Talún, 2021](#) (an tAcht) gurb iad an tAire Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht (An tAire Tithíochta) agus an tAire Caiteachais Phoiblí na scairshealbhóirí aonair sa Ghníomhaireacht. Féadfaidh an tAire Airgeadais, tar éis iarratas foirmiúil ón Aire Tithíochta, leithdháileadh maoinithe a ordú ón CISE (arna bhainistiú ag GBCN) mar iasachtaí don Ghníomhaireacht nó chun íoc as scaireanna arna n-eisiúint chuig na hairí scairshealbhóirí. Foráiltear sa reachtaíocht do theorainn de €3.75 billiún ar mhaoiniú iomlán CISE (iasachtaí nó cothromas) atá ar fáil don Ghníomhaireacht.¹⁴
- 1.34** Idir Eanáir 2025 agus Eanáir 2026, eisíodh €1 billiún san iomlán ón CISE chuig an nGníomhaireacht. Thug sé seo an maoiniú iomlán a eisíodh chuig an nGníomhaireacht go €2.25 billiún. Is i bhfoirm infheistíochtaí cothromais a bhí na heisiúintí go léir.
- 1.35** In 2025, d'aistrigh GNBS sócmhainní dar luach iomlán €424.5 milliún chuig an nGníomhaireacht. Cuimsíodh sna sócmhainní Sócmhainn Náisiúnta Seirbhísí Réadmhaoine Cónaithe DAC (NARPS) — fochuideachta de chuid GNBS le glanluach sócmhainní de €356 milliún — agus sócmhainní réadmhaoine eile ar luach €68.5 milliún. Aistríodh na sócmhainní mar mhalairt ar eisiúint scaireanna ag an nGníomhaireacht chuig an Aire Caiteachais Phoiblí.
- 1.36** Ní nochtar infheistíocht an Stáit i scaireanna na Gníomhaireachta sna Cuntais Airgeadais. Sa bhreis air sin, ní aithnítear infheistíochtaí cothromais i gcuntais 2025 na n-airí scairshealbhaíthe.

Scairshealbhú i gcuideachtaí Éireannacha

- 1.37** Tá scairshealbha i 12 chomhlacht idirnáisiúnta nocht na Cuntais Airgeadais.¹⁵ Taifeadtar leas an Stáit sna comhlachtaí idirnáisiúnta sin ag costas stairiúil, agus b'ionann é agus €1.7 billiún an 31 Nollaig 2025.
- 1.38** Is é formhór scairshealbha an Stáit i gcomhlachtaí idirnáisiúnta amhail an 31 Nollaig 2025 ná ranníocaíocht na hÉireann de €1.27 billiún leis an Sásra Cobhsaíochta Eorpach.
- 1.39** I measc na n-infheistíochtaí in 2025 bhí éadail scaireanna i mBanc Forbartha na hAfraice (€11 milliún), i mBanc Forbartha Chomhairle na hEorpa (€2.6 milliún) agus sa Bhanc Eorpach Athfhoirgníochta agus Forbartha (€2.4 milliún).

¹⁴ I mí na Samhna 2025, thug an Rialtas gealltanas caipiteal cothromais breise de €2.5 billiún a sholáthar don Ghníomhaireacht. Mar sin féin, beidh gá le reachtaíocht chumasúcháin.

¹⁵ Féach ráiteas 1.8(B) de na [Cuntais Airgeadais 2025](#).

Cuntas Airgid Ilearraí

- 1.40** Is cuntas sealadach coinneála é an Cuntas Airgid Ilearraí a thaifeadann idirbhearta agus iarmhéideanna a fhaightear i Lárchiste de ghnáth, ach a choinnítear siar go dtí go bhfaightear teoracha cuí leordhóthanacha chun ligean do dhiúscairt deiridh na gcistí tarlú.¹⁶ Ó thaobh riaracháin de, is é an cuspóir ná chun an t-am a shealbhaítear cistí sa chuntas a íoslaghdú, lena chinntiú go bhfaightear iad sa Lárchiste go pras, i gcás gurb é sin an diúscairt chuí.
- 1.41** B'ionann fáltais isteach sa chuntas in 2025 agus €717 milliún, agus b'ionann aistrithe amach ón gcuntas chuig an Lárchiste agus os cionn €670 billiún.
- 1.42** B'ionann an t-iarmhéid a bhí sa chuntas ag deireadh 2025 agus beagnach €87 milliún, agus ní bhfuarthas ach an chuid is mó de (94%) sna 20 lá roimhe sin.

Dliteanais an Státhiste

Fiachas náisiúnta

- 1.43** Tháinig méadú 0.2% (€0.4 billiún) ar fhiachas náisiúnta na hÉireann in 2025 go €232.2 billiún ag deireadh na bliana (féach Fíor 1.8).¹⁷
- 1.44** Bhí os cionn 78% (€182.4 billiún) den fhiachas náisiúnta ag deireadh 2025 i bhfoirm iasachtaíocht mheántéarmach agus fhadtéarmach. Cuimsíodh leis sin bannaí rialtais den chuid is mó (bannaí ar ráta seasta, bannaí amúchta agus bannaí atá nasctha le boillsciú) agus iasachtaí chláir AE mar gheall ar an tSaoráid Cobhsaithe Airgeadais na hEorpa agus ar Chóras Cobhsaithe Airgeadais na hEorpa. (Cuireadh €2.4 billiún ar ais chuig an ceann deireanach sin in 2025.)
- 1.45** B'ionann fiach a d'eascair as na scéimeanna éagsúla coigiltis Stáit agus €19.4 billiún, nó thart ar 8% den fhiachas náisiúnta ag deireadh 2025.
- 1.46** B'ionann fiachas gearrthéarmach agus €30.4 billiún den fhiachas náisiúnta ag deireadh 2025. Cuimsíodh leis sin 'páipéar gearrthéarmach' dar luach €24.6 billiún (méadú thart ar 27% ar an mbliain roimhe), iasachtaí ó Chiste Bhanc Taisce an Phoist de €3.7 billiún agus €2.1 billiún de chistí barrachais a bhí i gcuntas soláthair an Phámháistir Ghinearálta.^{18,19}
- 1.47** B'ionann €24.4 billiún den pháipéar gearrthéarmach a bhí i gceist ag deireadh 2025 agus airgead barrachais a bhí i seilbh comhlachtaí poiblí agus cistí poiblí agus a bhí ar iasacht. Cuimsíodh leis sin €23 billiún a fuarthas ar iasacht ó chomhlachtaí agus cistí rialtais láir, €1.1 billiún a fuarthas ar iasacht ó údaráis áitiúla agus an t-iarmhéid a fuarthas ar iasacht ó chomhlachtaí eile san earnáil phoiblí.

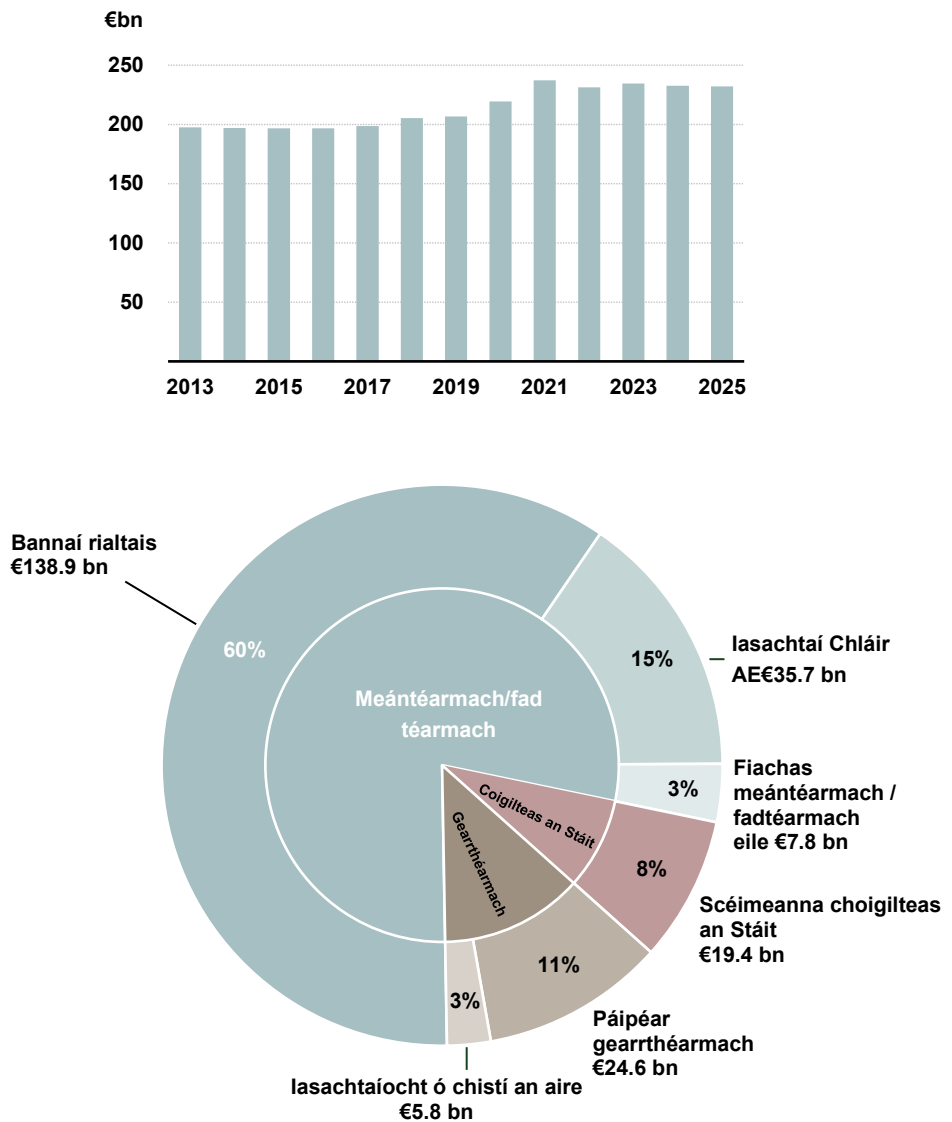
16 Is í an Roinn Airgeadais a bhainistíonn an Cuntas Airgid Ilearraí agus tugtar cuntas air i gcuid a trí de na Cuntais Airgeadais.

17 Sainmhínítear 'fiachas náisiúnta' in alt 1 den Acht um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta, 1990, mar fhiachas an Státhiste atá neamhioctha de thuras na huair.

18 Tá aibíocht bhunaidh atá níos lú ná bliain amháin ag fiachas airgid ghearrthearmaigh páipéir.

19 Taifeadtar sa Chuntas Barrachas Airgid ó Chaiteachas Poiblí (SPEM) na hiasachtaí agus aisíocaíochtaí na gcistí barrachais a choinnítear i gcuntas soláthair an Phámháistir Ghinearálta.

Fíor 1.8 Fiachas náisiúnta ar pharluchanna infhuascailte 2013 – 2025 agus de réir foinse ag deireadh 2025

Foinse: Ráitis Airgeadais d'Fhiachas Náisiúnta na hÉireann 2025, Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta.

Spríoc fiachais an rialtais ghinearálta

1.48 Is slat tomhais níos cuimsithí é fiachas an rialtais ghinearálta (GGD) d'fhiachas an Stáit ná fiachas náisiúnta, agus is é an tslat tomhais chaighdeánaithe é, a bhfuil oibleagáid ar gach ballstát an Aontais é a thuairisciú de réir an dlí, faoi Chonradh Maastricht.²⁰

1.49 Ag deireadh 2025, b'ionann GGD na hÉireann agus €209.9 billiún. Is é is cúis go príomha leis an difríocht de thart ar €22.3 billiún idir fiachas náisiúnta agus GGD ná

- iasachtaí ó chomhlachtaí rialtais eile amhail comhlachtaí neamhthráchtála faoi úinéireacht an Stáit agus cistí seach-bhuiséid a chur san áireamh
- trí aon iasachtaíocht rialtais áitiúil ó lasmuigh d'earnáil an rialtais a

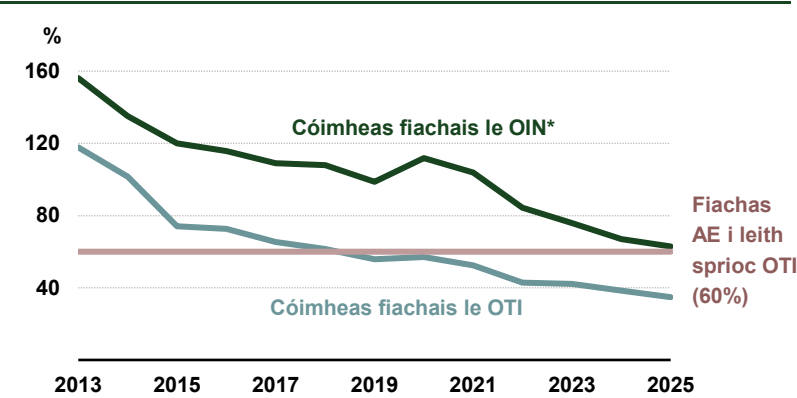
²⁰ Cuimsítear le fiachas an rialtais ghinearálta dlíteanais fiachais an rialtais láir, an rialtais áitiúil agus cistí slándála sóisialta, gan fiachas atá dlite ag earnáil rialtais amháin d'earnáil rialtais eile a áireamh.

- ghlanluacháil (ar chomhdhlúthú) urrúis fiachais Stáit (m.sh. nótaí Stáitchiste) atá i seilbh comhlachtaí rialtais eile.²¹

1.50 Sonraítear i rialacha fíoscacha Eorpacha nár cheart go sáródh GGD na mBallstát 60% dá n-olltáirgeacht intíre (OTI) nó, más mó, gur cheart go laghdódh sé go seasta i dtreo na sprice 60%.²² Mar thoradh ar fhás láidir leanúnach OTI le blianta fada anuas, laghdaíodh cóimheas GGD na hÉireann go 34.8% faoi dheireadh 2025 (féach Fíor 1.9).²³

1.51 Tá táscaire bunaithe ar ollioncam náisiúnta, ar a dtugtar OIN*, deartha go sonrach chun méid gheilleagar na hÉireann a thomhas gan éifeachtaí saobhadh domhandaithe a áireamh.²⁴ Ag deireadh 2025, ba é an cóimheas GGD le OIN* ná 62.9% (67% in 2024).²⁵ Níl aon sprioc fhoirmiúil socraithe do luach an chóimheas fiachais bunaithe ar OIN*.

Fíor 1.9 Cóimheasa fiachais na hÉireann lena OTI agus le OIN*, 2013 – 2025 (céatadán)^a

Foinse: Príomh-Oifig Staidrimh (Fiachas an Rialtais Ghinearálta — Staidreamh Airgeadais an Rialtais, Aibreán 2026; OTI agus OIN* — Cuntais Náisiúnta Bhliantúla, Iúil 2026) agus an Roinn Airgeadais

Nóta: a I mí Dheireadh Fómhair 2025, rinneadh athbhreithniú anuas ar GGD do na blianta 2017 go 2024 tar éis athbhreithnithe ar thaifeadadh na Saoráide Réamh-Léasaithe Caipitil (CALF). Fuarthas amach san athbhreithniú gur trí iasacht ón rialtas láir d'údaráis áitiúla a thugann an maoiniú a eisítear faoin CALF a thugann ansin é ar iasacht do chomhlachtaí tithíochta ceadaithe agus nach bhfaightear rochtain air ón eamail phríobháideach. Féach [Príomh-Oifig Staidrimh, Staitisticí Airgeadais Rialtais \(Tábla 1.1\)](#).

Comhpháirtíochtaí príobháideacha poiblí

1.52 Is éard atá i gcomhpháirtíocht phríobháideach phoiblí (CPP) ná socrú idir údarás poiblí agus comhpháirtí príobháideach atá deartha chun sócmhainní agus/nó seirbhísí bonneagair phoiblí a fháil agus a sholáthar faoi chonarthaí fadtéarmacha. Déanann an comhpháirtí príobháideach an tsócmhainn a mhaoiniú agus a thógáil, agus ina dhiaidh sin cuirtear ar fáil i lena húsáid ag an bpobal agus íocann an Stát agus/nó úsáideoirí aisti (trí mhuirir úsáideora) thar thréimhse fhada (25 bliain de ghnáth).

1.53 De ghnáth, breathnaítear ar CPPanna mar shásra maoinithe 'lasmuigh den chlár comhardaithe' toisc nach gcuirtear dlíteanais faoi chonarthaí CPP san áireamh go hiondúil agus GGD á ríomh. Comhlíontar dlíteanais de réir mar a eascraíonn siad as eisiúintí vótáilte as an Lárchiste, nó as muirir úsáideoirí i gcás na dtionscadal lamháiltais CPP, m.sh. bóithre dola.

21 Tá ainmníocht íosta de €5 milliún ag nóta Stáitchiste agus uastionacht de bhliain amháin.

22 I mí Aibreáin 2024, ghlac Comhairle an Aontais Eorpaigh le hathchóirithe suntasacha ar rialacha fíoscacha an AE. Faoi na rialacha nua sin tá an sprioc de 60% gan athrú.

23 OTI bunaithe ar Chuntais Náisiúnta Bliantúla 2025, arna bhfoilsiú ag an bPríomh-Oifig Staidrimh i mí Iúil 2026.

24 Tugtar 'OIN réalta' ar OIN* go ginearálta. Ba é an Grúpa Athbhreithnithe ar Staidreamh Eacnamaíoch (ESRG) arna bhunú ag an bPríomh-Oifig Staidrimh a dhear é i mí Mheán Fómhair 2016. Cuireadh de chúram ar ESRG moltaí a fhorbairt agus treoir a sholáthar maidir leis an tsraith táscairí eacnamaíocha intíre a leathnú chun cur le bearta eacnamaíocha idirnáisiúnta.

25 Tuairiscíodh an cóimheas fiachais le OIN* le haghaidh 2024 mar 68% ar dtús. Athbhreithníodh an figiúr seo agus athraíodh é chuig 67%, mar a bhí foilsithe ag an POS i mí Iúil 2026.

- 1.54** Rianaíonn an Roinn Caiteachais Phoiblí, Bonneagair, Athchóiriúcháin Seirbhíse Phoiblí agus Digitiúcháin (an Roinn Caiteachais Phoiblí) na gealltanais a dhéanfar amach anseo faoi thionscadail CPP. Ag deireadh 2025, bhí 31 scéim CPP go hiomlán i bhfeidhm, ceann amháin á seachadadh i bpáirt agus dhá cheann ag an gcéim forbartha. Ag an dáta sin, b'ionann gealltanais CPP amach anseo agus €6.59 billiún (2024: €6.25 billiún) (féach Fíor 1.10). Bhí an méadú ar ghealltanais le linn 2025 mar thoradh ar chuimsiú Bheart CPP na nAonad Altranais Pobail.²⁶
- 1.55** Bhain luach thart ar €340 milliún le caiteachas ar íocaíochtaí aonadacha CPP in 2025 (2024: €308 milliún). Faoi chonarthaí reatha, tá an Stáitchiste tiomanta do thart ar €386 milliún ar an meán in aghaidh na bliana a íoc go dtí 2035.²⁷ Ina dhiaidh sin, tiocfaidh laghdú ar íocaíochtaí de réir mar a chríochnófar na conarthaí níos sine.
- 1.56** I mí an Mheithimh 2025, síníodh conradh CPP le haghaidh Beart Ardoideachais 2.²⁸ Níl na gealltanais a bhaineann leis an tionscadal CPP seo san áireamh sna gealltanais iomlána (€6.59 billiún) ag deireadh 2025 toisc nach n-aithnítear gealltanais CPP go dtí go gcuirtear tús le híocaíochtaí aonadacha.²⁹
- 1.57** I mí an Mheithimh 2025 freisin, chinn an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht gan dul ar aghaidh le conradh CPP le haghaidh Beart Tithíochta Sóisialta 3 (486 aonad) ar an mbonn gur mheas an Roinn go raibh costais iomlána an tionscadail ró-ard.³⁰ Tá deireadh curtha ag an Roinn freisin le soláthairtí pleanáilte CPP do sholáthar Beart Tithíochta Sóisialta 4, 5, 6 agus 7 (2,981 aonad le chéile). Tá forbairt na láithreán atá curtha in áirithe do na bearta tithíochta sóisialta CPP á gcur chun cinn anois ag na húdaráis áitiúla faoi seach ag baint úsáide as modhanna soláthair traidisiúnta.

26 Baineann Beart CPP na nAonad Altranais Pobail le tógáil saoráidí cúraim chónaithe do dhaoine scothaosta ag seacht suíomh. Faoi dheireadh 2025, bhí aonaid ag ceithre cinn de na suíomhanna — Baile Átha Luain, Baile Átha Fhirdhia, Mainistir na Corann agus Cill Árne — seachadta ach ní raibh siad in úsáid go fóill.

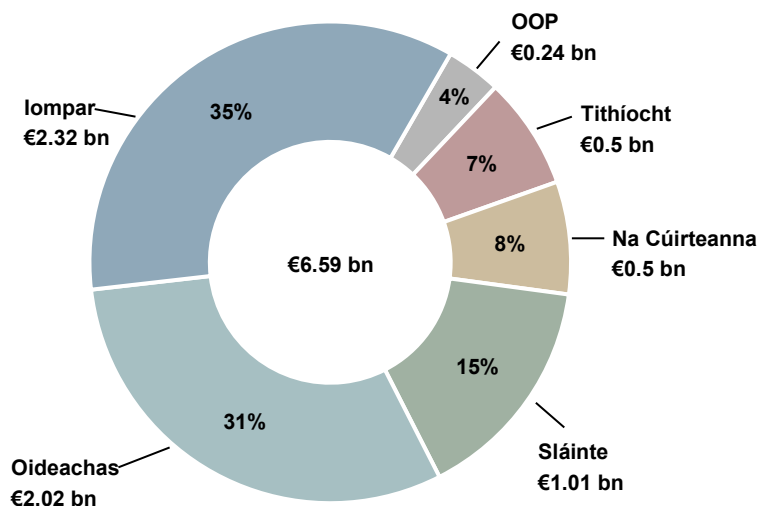
27 D'fhéadfadh leibhéil chomhiomlána aisíocaíochta bliantúla sa tréimhse seo ardú faoi chonarthaí nua CPP a dhéantar.

28 Cumhdaíonn an CPP seo cúig thionscadal, ceithre cinn acu le tabhairt chun críche in 2027 agus an tionscadal deiridh in 2028.

29 [Ciorclán 4/2007 Tionscadal Cuntasaíochta do Chomhpháirtíochtaí Priobháideacha Phoiblí \(CPP\) i gCuntas Leithghabhála 2007 agus blianta ina dhiaidh sin.](#)

30 Féach freisin *Tuarascáil ar Chuntais na Seirbhísí Phoiblí 2025*, caibidil 22, Soláthar CPP a chealú maidir le tithíocht shóisialta

Fíor 1.10 Comhdhéanamh chostas iomlán réamh-mheasta gach íocaíochta CPP atá le íoc

Foinse: An Roinn Caiteachais Phoiblí. Eascraíonn aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin as slánú.

Dlíteanas pinsin fabhraithe i leith fostaithe seirbhíse poiblí

31 [Rialachán \(AE\) 549/2013](#) ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Bealtaine 2013 maidir leis an gcóras Eorpach cuntas náisiúnta agus réigiúnach san Aontas Eorpach (Airteagal 3).

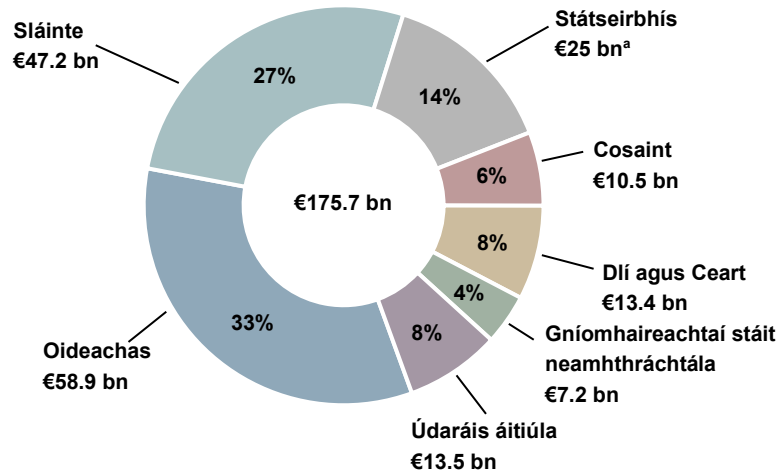
32 Is í an Roinn Caiteachais Phoiblí a rinne [An tAthbhreithniú Achtúireach ar Phinsin Ghairme na Seirbhíse Poiblí in Éirinn](#) thar ceann na Príomh-Oifige Staidrimh.

33 Comhionann le 54.7% den OIN* in 2021.

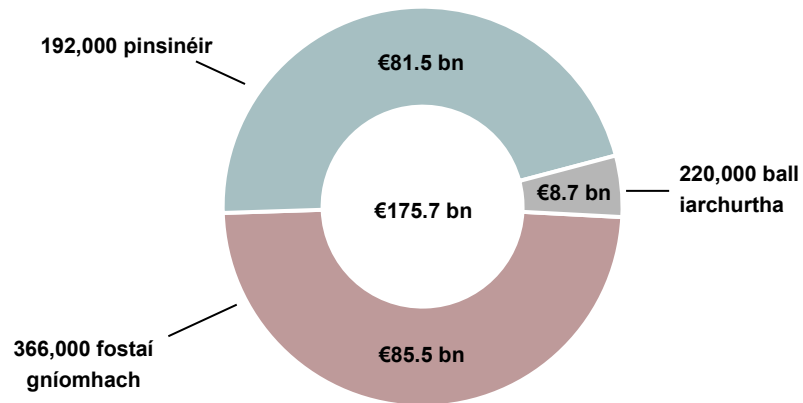
34 Bhí €15.8 billiún (60%) den mhéadú ar ADL idir 2018 agus 2021 mar thoradh ar athruithe ar bhoinn tuisceana, agus cuireadh an t-iarhmhéid (€10.3 billiún) go mór i leith athruithe ballraíochta agus méadú ar luach reatha na n-oibleagáidí pinsin atá ag bogadh níos gaire i dtreo réadaithe.

- 1.58** Tá scéimeanna pinsin ghairme na seirbhíse poiblí neamh-mhaoinithe agus feidhmíonn siad ar bhonn ‘íoc mar a úsáidtear’. Ní áirítear dlíteanais do na scéimeanna seo agus GGD á ríomh.
- 1.59** Ceanglaítear ar an bPríomh-Oifig Staidrimh (CSO), faoi rialacháin an AE, tuairisciú gach trí bliana ar dhlíteanais fhabhraithe an Stáit i leith scéimeanna pinsin na seirbhíse poiblí.³¹ Rinneadh an t-athbhreithniú achtúireach is déanaí ar dhlíteanas ‘fabhraithe go dáta’ (ADL) an Stáit do phinsin seirbhíse poiblí amhail an 31 Nollaig 2021.³² Tá athbhreithniú ar dhlíteanas an Stáit amhail an 31 Nollaig 2024 ar siúl agus táthar ag súil go gcuirfear i gcrích é in R4 2026.
- 1.60** Is meastachán pointe-in-am é ADL agus is ionann é agus luach reatha na sochar aoisliúntais ionchais sa todhchaí a eascraíonn as seirbhís fabhraithe suas go dtí an pointe ríofa. Áirítear leis sochair theagmhasacha atá iníoctha le cleithiúnaithe cáilitheacha fostaithe reatha agus iarfhostaithe na seirbhíse poiblí. Ní mheastar teidlíochtaí pinsin amach anseo ar dócha go gcarnófar iad.
- 1.61** B’ionann ADL measta an Stáit do scéimeanna pinsin ceirde na seirbhíse poiblí amhail an 31 Nollaig 2021 agus €175.7 billiún nó 41.5% den OTI amhail an dáta sin (féach Fíor 1.11).³³ Cumhdaíodh leis an meastachán seo thart ar 366,000 coibhéis lánaimseartha fostaithe sa tseirbhís phoiblí, thart ar 192,000 pinsinéir agus thart ar 220,000 duine a raibh sochair pinsin iarchurtha acu. Leis an athbhreithniú achtúireach roimhe seo (amhail an 31 Nollaig 2018) measadh gurbh ionann ADL agus €149.6 billiún.³⁴

Fíor 1.11 Dlíteanas pinsin fabhraithe go dtí seo de réir earnála, 31 Nollaig 2021

Dlíteanas pinsin fabhraithe go dtí seo de réir catagóir ball

Foinse: Roinn Caiteachais Phoiblí *An tAthbhreithniú Achtúireach ar Phinsin Ghairme na Seirbhíse Poiblí in Éirinn* (2024) amhail an 31 Nollaig 2021

Nóta: a Áirítear freisin sealbhóirí oifige bunreachtúla, aireachta agus breithiúnacha.

1.62 Bhí trí earnáil freagrach as 74% de ADL amhail an 31 Nollaig 2021 — Oideachas (33%), Sláinte (27%) agus an Státseirbhís (14%).

1.63 Soláthraíonn an cur chuige ADL táscaire úsáideach ar dhlíteanas pinsin seirbhíse poiblí an Stáit atá dlite le hóc thar thréimhse thart ar 70 bliain. Mar sin féin, tá teorainneacha aige mar tháscaire ar inbhuanaitheacht fhioscach chóras pinsean na seirbhíse poiblí ós rud é go gcuireann sé san áireamh cearta pinsin fabhraithe go dtí dáta na luachála amháin (luacháil an chórais iata) agus nach gcuireann sé ranníocaíochtaí na mball san áireamh.

- 1.64** Tugadh faoi deara i dtuarascáil an athbhreithnithe achtúireach ag deireadh 2021, cé go raibh na sonraí a thacaíonn le ADL ar cháilíocht níos airde ná mar a úsáideadh in athbhreithnithe achtúireacha roimhe seo, nach bhfuarthas faisnéis ó gach comhlacht san earnáil phoiblí agus/nó go raibh sé neamhiomlán. Moladh sa tuarascáil go ndéanfaí bearta ar leibhéal eamála chun cáilíocht na sonraí a fheabhsú, lena n-áirítear taifid a stóráil i bhformáid leictreonach agus láraithe. Tá sé ráite ag an Roinn Caiteachais Phoiblí gur cuireadh ceanglais bhailíochtaithe sonraí níos déine i bhfeidhm ar an mbailiú sonraí don luacháil leanúnach dheireadh bliana 2024, d'fhoillíodh sonraí a fheabhsú.

Ag tuairisciú idirbhearta AE na hÉireann

- 1.65** Ó 2020 i leith, tá tuarascáil bhliantúil foilsithe ag an Roinn Airgeadais ar na hidirbhearta airgeadais idir Éire agus an tAontas Eorpach. Cuspóir na tuarascála seo is ea léargas cuimsitheach a chur ar fáil ar idirbhearta dá leithéid in aon doiciméad amháin, ós rud é nach furasta teacht ar an eolas seo in áiteanna eile.
- 1.66** D'fhoilsigh an Roinn a tuarascáil maidir le hidirbhearta 2024 na hÉireann leis an Aontas Eorpach i mí Lúnasa 2026³⁵

Ranníocaíocht na hÉireann don Aontas

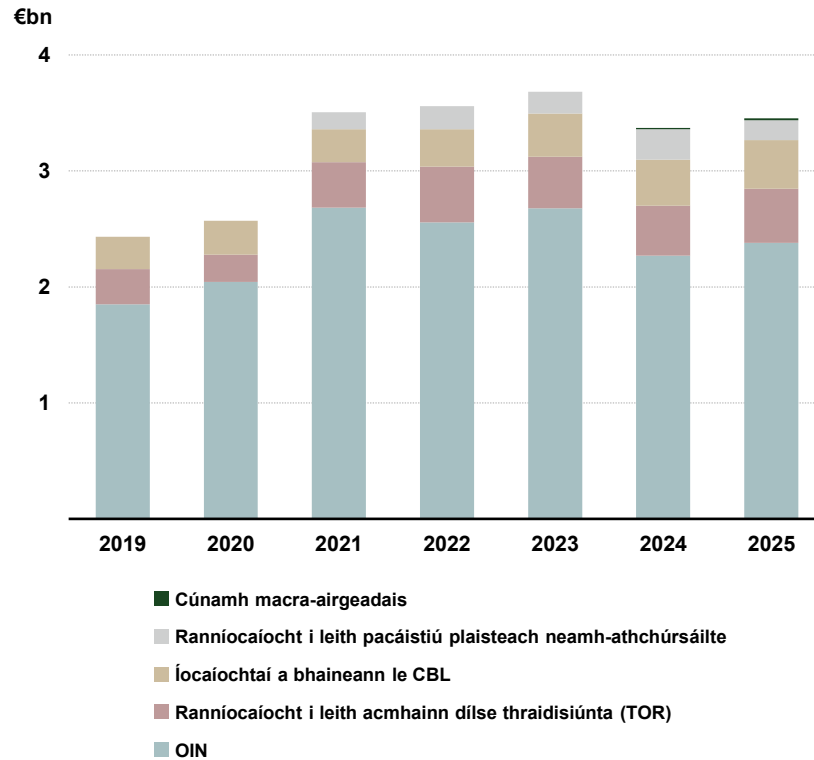
- 1.67** In 2025, ranníoc Éire thart ar €3.5 billiún le buiséad an AE (féach Fíor 1.12.³⁶ Cuimsítear sa ranníocaíocht na heilimintí seo a leanas
- Ranníocaíocht €2.4 billiún 'd'acmhainní dílse' OIN — bunaithe ar leibhéal ioncaim de réir ollioncam náisiúnta (OIN) ballstáit.^{37,38}
 - Ranníocaíocht €467 milliún 'd'acmhainní dílse traidisiúnta' (ADT) — bunaithe ar dhleachtanna custaim a bhailíonn na Coimisinéirí Ioncaim ar earraí iompórtáilte ó lasmuigh den Aontas, dá bhfuil 75% iníoctha leis an AE
 - Ranníocaíocht €419 milliún bunaithe ar CBL — 0.3% i bhfeidhm ar bhonn CBL na hÉireann.
 - ranníocaíocht bunaithe ar mheáchan i bpacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte na hÉireann dar luach €171 milliún
 - cúnamh macrairgeadais arb ionann é agus €16 milliún san iomlán — ranníocaíocht a tugadh isteach ó 2024 chun tacú le hiasachtaí a sholáthar don Úcráin.

³⁵ [Tuarascáil Bhliantúil ar Idirbhearta na hÉireann leis an Aontas Eorpach 2024.](#)

³⁶ Ní áirítear maoiniú arna ghnóthú ag an AE ná fineálacha arna bhforchur ag an AE.

³⁷ Meastar gurb í ranníocaíocht OIN óna acmhainní dílse an ghné chothromaithe a chinntíonn go gcuimsíonn iomlán na n-ioncam sa bhuiséad gach caiteachas comhaontaithe atá i mbuiséad bliantúil de chuid an AE. Athraíonn an glaoiráta ó bhliain go bliain.

³⁸ Áirítear leis an íocaíocht 'acmhainn dhílis' €2.4 billiún OIN ranníocaíocht na hÉireann do shásra ceartúcháin bunaithe ar OIN de chuid an Aontais Eorpaigh. Is sásra é seo a úsáidtear chun aghaidh a thabhairt ar na hábhair imní atá ag roinnt Ballstát a ranníocann glan. Leis an sásra ceartúcháin is féidir lacáiste a dhéanamh leis na tíortha sin.

Fíor 1.12 Ranníocaíocht na hÉireann le buiséad an AE, 2019 – 2025

Foinse: Cuntais Airgeadais, 2019 go 2025

Ranníocaíocht cúnaimh macrairgeadais

1.68 In 2023, sholáthair an tAontas €18 mbilliún in iasachtaí cúnaimh macrairgeadais (MFA) don Úcráin.³⁹ Is cineál cúnaimh airgeadais é MFA ón AE Eorpach chun cabhrú le tír chomhpháirtíochta a geilleagar a chobhsú. Tá an cúnamh sin i bhfoirm iasachtaí meántéarmacha/fadtéarmacha nó deontais mheántéarmacha/fhadtéarmach nó meascán den dá cheann.

1.69 Tá fóirdheontais ráta úis i gceist le tacaíocht MFA a thugtar don Úcráin. Cumhdaítear iad a mhéid is féidir ó bhuiséad an AE, agus i gcás nach bhfuil na cistí sin leordhóthanach, cumhdaíonn na ballstáit iad go díreach.

1.70 Foráiltear leis an [Acht Airgeadais \(Ráthaíochtaí Stáit, Cistí Airgeadais Institiúidí Idirnáisiúnta agus Forálacha Ilghnéitheacha\), 2024](#) bunús dlí do chomhaontú ranníocaíochta idir Éire agus an AE mar aon leis na híocaíochtaí fóirdheontas úis. Leis an Acht sin freisin cuirtear teorainn de €63.6 milliún le ranníocaíocht na hÉireann thar shaolré an chreata airgeadais ilbhliantúil reatha (2021 go 2027).

1.71 In 2025, d'íoc Éire €16.2 milliún (2024: €10.2 milliún) san iomlán as an Lárchiste dá sciar den fhóirdheontas ráta úis ar an tacaíocht MFA don Úcráin.⁴⁰

³⁹ I gcomhréir le [Rialachán \(AE\) 2022/2463](#) ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle.

⁴⁰ Áirítear leis an méid a íocadh in 2025 ranníocaíocht R4 2024 de thart ar €3 mhilliún.

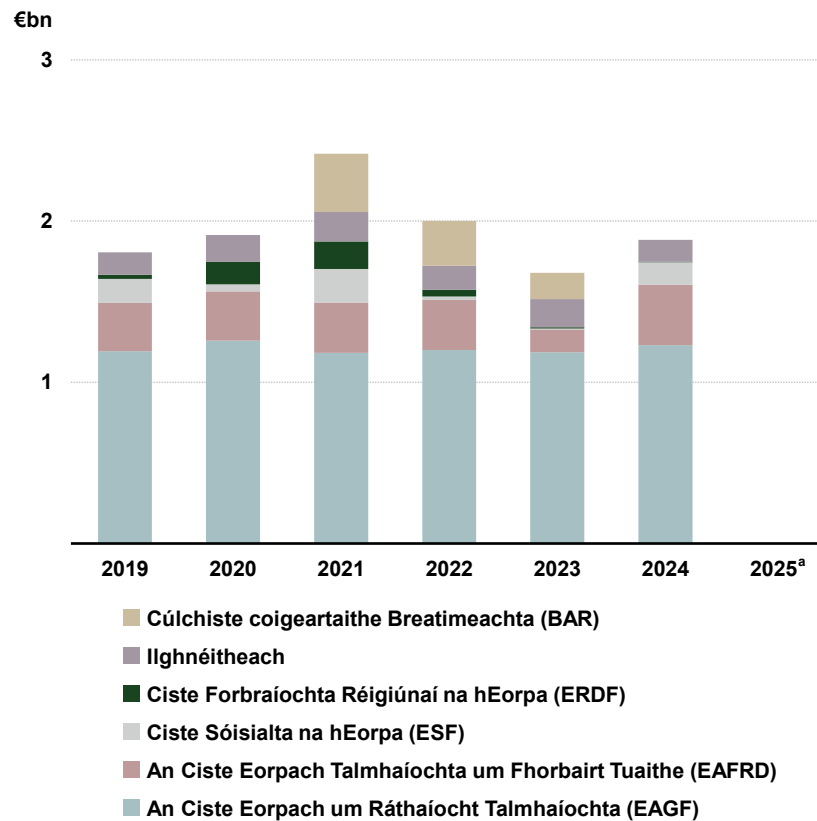
Leasuithe ranníocaíochta

- 1.72** Tá roghanna áirithe diúltaithe ag Éirinn bunaithe ar chonarthaí ó thionscnaimh an Aontais Eorpaigh. Mar shampla, níl Éire rannpháirteach san Ionstraim um Bainistiú Teorann agus Víosaí (BMVI) agus níl sí ina ball d'Oifig an Ionchúisitheora Phoiblí Eorpaigh (EPPO), a mhaoinítear an dá cheann acu ó bhuiséad an AE.⁴¹ Mar thoradh air sin, faigheann Éire coigeartú ar a ranníocaíochtaí bliantúla. Aisíocadh thart ar €36 milliún le hÉirinn trí ranníocaíochtaí na hÉireann a laghdú i mí na Nollag 2025.

Fáltais na hÉireann ó bhuiséad an Aontais

- 1.73** Fuair Éire thart ar €1.88 billiún ón Aontas Eorpach in 2024 (féach Fíor 1.13).

Fíor 1.13 Foinsí fháltais na hÉireann ó bhuiséad an AE, 2019 – 2025

41 I gcomhréir le hAirteagal 332 den [Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh](#), agus bunaithe ar Airteagal 91(7) de [Rialachán 2017/1939 \(AE\) ón gComhairle](#).

Foinse: An Roinn Airgeadais

Nóta: a Ní raibh figiúirí d'fháltais 2025 ar fáil tráth an fhoilsithe.

Saoráid Téarnaimh agus Athléimneachta

- 1.74** Soláthraíonn Saoráid Téarnaimh agus Athléimneachta an AE (RRF) tacaíocht airgeadais do bhallstáit chun téarnamh eacnamaíoch ó thionchar na paindéime Covid-19 a luathú agus chun geilleagair na mBallstát a dhéanamh níos athléimní.⁴²
- 1.75** Chun rochtain a fháil ar mhaoiniú RRF, ceanglaíodh ar bhallstáit Plean Náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta a ullmhú a leag amach clár infheistíochtaí agus athchóirithe le cur i gcrích faoi Lúnasa 2026.
- 1.76** D'fhaomh Comhairle an Aontais Eorpaigh Plean Téarnaimh agus Athléimneachta na hÉireann i mí Mheán Fómhair 2021.⁴³ Tá an Roinn Caiteachais Phoiblí freagrach as formhaoirseacht a dhéanamh ar a fheidhmiú. Thug an plean breac-chuntas ar bhearta arbh fhiú díreach faoi bhun €1 billiún iad. Tugadh maoiniú deontais STA dar luach €914 milliún d'Éirinn, agus tarraingt anuas an mhaoinithe ag brath ar Éirinn maidir le garspriocanna agus cuspóirí ar leith a bhaint amach.
- 1.77** In 2024, thug an tAontas €240 milliún breise de mhaoiniú deontais d'Éirinn le haghaidh tionscadail RePowerEU mar chuid den phlean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta.^{44,45} Leis sin, rinneadh méadú go €1.15 billiún ar an leithdháileadh ar an bplan náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta.
- 1.78** Rinneadh seacht sraith de leasuithe ar Phlean Téarnaimh agus Athléimneachta na hÉireann ó faomhadh é in 2021. Dúirt an Roinn Caiteachais Phoiblí go ndearnadh na leasuithe chun tarraingt anuas airgeadais na hÉireann a uasmhéadú agus chun seachadadh laistigh de na hamlínte RRF ceadaithe a chinntiú. Baineadh trí thionscadal den Phlean Téarnaimh agus Athléimneachta mar thoradh ar imthosca a d'fhág nach raibh na tionscadail indéanta a thuilleadh.
- 1.79** Tá tarraingt anuas an deontais RRF ina thráthchodanna. Idir mí Mheán Fómhair 2023 agus mí Feabhra 2026, chuir an Roinn Caiteachais Phoiblí ceithre iarratas ar íocaíocht RRF faoi bhráid an Aontais arbh fhiú €929 milliún san iomlán iad (81% den leithdháileadh a bhí ar fáil). Faoi Bhealtaine 2026, bhí íocaíocht iomlán €929 milliún faighte ag Éirinn.
- 1.80** Táthar ag súil go ndéanfar iarratas ar iarmhéid deiridh leithdháileadh na hÉireann (19%) i mí Mheán Fómhair 2026 agus táthar ag súil le híocaíocht faoi dheireadh 2026.
- 1.81** Déanann an Coimisiún Eorpach iniúchtaí tréimhsiúla ar obair/tionscadail a bhaineann le Plean Téarnaimh agus Athléimneachta na hÉireann. In 2022, rinneadh iniúchadh córais.⁴⁶ I mí an Mhárta 2026, dheimhnigh an Coimisiún Eorpach go raibh moltaí uile an iniúchta curtha i bhfeidhm ag Éirinn.
- 1.82** Tá dhá iniúchadh eile de chuid an Choimisiúin Eorpaigh ar siúl — iniúchadh ar chomhlíonadh rialacha soláthair phoiblí agus cúnamh Stáit faoi bhearta RRF, agus iniúchadh chun dearbhú réasúnta a fháil ar bhaint amach sásúil na ngarspriocanna den Phlean Náisiúnta Téarnaimh agus Athléimneachta a dhearbhaigh Éire don Choimisiún Eorpach.

42 Bunaíodh an RRF le [Rialachán \(AE\) 2021/241](#), a tháinig i bhfeidhm ar an 19 Feabhra 2021.

43 Tá Plean Téarnaimh agus Athléimneachta na hÉireann 2021 ar fáil [anseo](#).

44 Tá an Coimisiún Eorpach ag cur a phlean [REPowerEU](#) i bhfeidhm (a seoladh i mí Bealtaine 2022) chun deireadh a chur de réir a chéile le hiompórtáil breoslaí iontaise ón Rúis.

45 Áirítear le maoiniú REPowerEU €150 milliún a aistríodh ó mhaoiniú Cúlchiste Coigeartaithe Brexit an AE nár úsáid Éire.

46 Is é príomhchuspóir an chineáil seo iniúchta measúnú a dhéanamh ar chórais rialaithe inmheánaigh na mBallstát lena n-áirítear a gcumas a bheith in ann cásanna coinbhleachta leasa, calaoise, éillithe agus maoiniú dubailte a chosc, a bhrath agus a cheartú.

Iarscríbhinn 1A Staitisticí airgeadais rialtais na Príomh-Oifige Staidrimh

Éilíonn Eurostat, údarás staidrimh an Aontais Eorpaigh, ar gach ballstát raon staitisticí airgeadais a sholáthar a chomhlíonann na sainmhínithe comhchuibhithe agus na caighdeáin chomhchuibhithe laistigh de Chóras Eorpach na gCuntas 2010.

Tá an Phríomh-Oifig Staidrimh freagrach as tuairisciú oifigiúil a dhéanamh ar staidreamh airgeadais rialtais ghinearálta na hÉireann.

Cuimsíonn na haschuir airgeadais rialtais ghinearálta agus an staidreamh rialtais ghinearálta ón bPríomh-Oifig Staidrimh na príomhráitis seo a leanas

Tábla 1.1 — airgeadas an rialtais ghinearálta

Tábla 1.2 — idirbhearta an rialtais ghinearálta: ioncam, caiteachas, maoiniú agus iarmhéid

Tábla 1.3 — iarmhéid an státhiste a réiteach le hiarmhéid an rialtais ghinearálta

Tábla 1.4 — fiachas náisiúnta a réiteach le fiachas an rialtais ghinearálta

Tábla 2.1 — rialtas ghinearálta: aicmiú mionsonraithe an ioncaim agus an aschuir

Tábla 2.2 — rialtas ghinearálta: aicmiú mionsonraithe an chaiteachais agus an chaithimh

Tábla 3.1 — ollfhiachas agus fiachas glan an rialtais ghinearálta

Tábla 3.2 — idirbhearta airgeadais rialtais ghinearálta

Tábla 3.3 — miondealú mionsonraithe ar ghlanfhiúchas an rialtais ghinearálta

Tábla 3.4 — glanfhiúchas an rialtais ghinearálta, ollfhiachas agus fiachas glan.

Cuimsítear in earnáil an rialtais ghinearálta an rialtas láir agus an rialtas áitiúil, comhlachtaí neamhthráchtála faoi úinéireacht an Stáit agus cistí buiséadacha breise, na comhlachtaí ceadaithe tithíochta is mó agus ospidéal dheonacha.

Tá liosta iomlán na n-eintiteas foilsithe ar [shuíomh gréasáin na Príomh-Oifige Staidrimh](#).

Iarscríbhinn 1B Táblaí sonraí

Fíor 1B.1 Comhdhéanamh fháltais agus eisiúintí an Lárchiste, 2020 go 2025^a

	2020 €m	2021 €m	2022 €m	2023 €m	2024 €m	2025 €m
Fáltais						
<i>Fáltais reatha</i>						
Ioncam cánach	57,165	68,410	83,130	88,117	108,025	107,397
Ioncam barrachais an Bhainc Ceannais ^b	2,050	666	1,068	500	—	—
Fáltais ón gCrannchur Náisiúnta	270	290	258	241	238	241
Díbhinní ó chomhlachtaí Stáit	133	152	199	419	290	431
Ioncam barrachais GNBS	2,000	1,000	500	350	400	450
Barrachas CÉRB	—	—	—	35	75	360
Ioncam reatha eile	197	422	413	666	562	2,110 ^c
<i>Fáltais chaipitil</i>						
Iasachtaí a tugadh/a aisíocadh ^d	1,680	10,382	3,474	880	1,187	1,650
Aistriú ó chúlchistí ^e	1,500	—	—	—	—	—
Fáltais ón AE	25	645	277	183	354	363
Fáltais chaipitil eile	8	274	1,455	805	70	1,702 ^f
Iomlán na bhfáltais	65,028	82,240	90,774	92,197	111,201	114,704
Eisiúintí						
Eisiúintí maidir le caiteachas vótáilte	67,849	71,579	72,840	78,385	85,659	90,749
Seirbhísíú fiachais náisiúnta	4,676	3,745	3,841	3,309	3,138	3,123
Ranníocaíocht le buiséad an AE	2,569	3,507	3,557	3,684	3,369	3,454
Coimisiún an Oireachtais	132	133	137	152	165	184
Airleacain/iasachtaí ^d	1,523	10,264	3,050	1,018	1,500	1,689
Uisce Éireann (scaireanna, ranníocaíochtaí caipitil agus iasachtaí) ^d	372	130	112	201	184	514
Aistriú go cúlchistí ^e	—	—	2,000	4,000	4,050	6,080
BSL (ranníocaíocht chaipitil)	—	—	—	—	—	1,500
Íocaíochtaí eile	224	255	251	269	381	311
Iomlán na n-eisiúintí	77,345	89,612	85,788	91,019	98,446	107,604
Barrachas/(easnamh) don bhliain	(12,317)	(7,372)	4,985	1,178	12,755	7,100

Foinse: Cuntais Airgeadais, 2020 go 2025. Eascraíonn aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin as slánú.

- Nótaí:
- a Is comhdhlúthaithe atá idirbhearta chuntas an Lárchiste agus an Chuntais Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla. Coinníonn GBCN an cuntas deireanach sin chun fiachas náisiúnta agus idirbhearta de ghnáthchineál baincéireachta a sheirbhísiú.
 - b Tá an méid a fhaightear isteach sa Lárchiste gach bliain bunaithe ar bharrachas Bhanc Ceannais na hÉireann don bhliain airgeadais roimhe sin, de réir a ráitis airgeadais iniúchta. Toisc gur thuairiscigh an banc brabús/caillteanas nialasach do 2023 agus 2024, ní raibh aon aistrithe chuig an Stáitchiste in 2024 agus 2025.
 - c Áirítear leis seo €1.567 billiún in ús agus gnóthachain, arb é an t-iarmhéid atá fágtha ar chiste eascro Apple tar éis na táillí agus na costais oibriúcháin go léir a bhaineann leis an gciste a íoc.
 - d Féach Fíor 1B.3 le haghaidh tuilleadh sonraí.
 - e An 8 Samhain 2024, cuireadh an Ciste um Éire sa Tódhchaí agus an Ciste um Bonneagar, Aeráid agus an Dúlra in ionad Chúlchiste an Bharrachais Náisiúnta (Teagmhais Eisceachtúla).
 - f Áirítear leis seo €1.264 billiún, páirtfháltais ó dhíol scairseilbh an Stáit in AIB. Áirítear leis freisin €390 milliún ó chealú barántais AIB in 2025.

Fíor 1B.2 Gluaiseachtaí in iarmhéideanna airgid thirim agus sócmhainní airgeadais an Státhchiste, 2020 go 2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	€m	€m	€m	€m	€m	€m
Gluaiseacht sa bhliain						
Iarmhéid ar an 1 Eanáir	18,536	19,200	29,149	26,351	28,911	39,567
Glan-iasachtaíocht/(aisíocaíocht aí) an Státhchiste sa bhliain	12,981	17,321	(7,783)	1,382	(2,100)	(696)
Barrachas/(easnamh) Státhchiste	(12,317)	(7,372)	4,985	1,178	12,756	7,103
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	19,200	29,149	26,351	28,911	39,567	45,974
Comhdhéanamh airgid agus sócmhainní airgeadais ar an 31 Nollaig						
Iarmhéid airgid thirim an Lárchiste	17,362	27,474	23,306	19,003	19,318	9,134 ^a
Éarlaisí airgid thirim ^b	—	—	—	1,000	—	3,500
Billí Státhchiste	—	—	25	4,768	14,949	26,265
Nótaí ráthaithe ag an nGníomhaireacht Airgeadais do Thithe	1,586	1,665	3,010	4,130	5,300	7,075
Nótaí ráthaithe meántéarmacha SBCI ^c	—	10	10	10	—	—
Maoiniú comhthaobhach	252	—	—	—	—	—
Iarmhéid amhail an 31 Nollaig	19,200	29,149	26,351	28,911	39,567	45,974

Foinse: Cuntais Airgeadais, 2020 go 2025. Eascraíonn aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin as slánú.

- Nótaí:
- a Iarmhéid €170,000 atá sa Chuntas Fuascailte Seirbhísí Caipitiúla (2024: €155,000).
 - b Airleacain ghearrthéarmacha airgid thirim an Státhchiste d'oifigí fiachais na hEorpa. Chun tacú leis an mbainistíocht leachtachta, tógann agus tugann oifigí fiachais na hEorpa airgid thirim ar iasacht óna chéile/dá chéile ar bhonn gearrthéarmach déthaobhach.
 - c Bunaíodh Corparáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann (SBCI) faoin [Acht um Chorporáid Baincéireachta Straitéiseach na hÉireann, 2014](#). Is é an aidhm atá lé SBCI ná rochtain ar mhaoiniú solúbtha a chinntiú d'fhiontair bheaga agus mheánmhéide na hÉireann trí sholáthar maoinithe ar chostas níos ísle agus táirgí solúbtha a éascú. Is leis an Aire Airgeadais scairchaipiteal eisithe CBSÉ.

Fíor 1B.3 Iasachtaí agus airleacain, 2020 – 2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	€m	€m	€m	€m	€m	€m
An Ciste Eorpach um Ráthaíocht Talmhaíochta						
Iarmhéid tosaigh	750	670	655	670	670	660
Aisíocaíochtaí	(750)	(670)	(655)	(670)	(670)	(660)
Airleacain	670	655	670	670	660	660
Iarmhéid deiridh	670	655	670	670	660	660
An Ciste Árachais Shóisialaigh						
Iarmhéid tosaigh	—	—	—	—	—	—
Airleacain	600	9,370	2,380	—	—	—
Aisíocaíochtaí	(600)	(9,370)	(2,380)	—	—	—
Iarmhéid deiridh	—	—	—	—	—	—
Tacaíocht cobhsaíochta an AE don Ghréig						
Iarmhéid tosaigh	347	344	323	310	249	197
Aisíocaíochtaí	(3)	(22)	(13)	(61)	(52)	(24)
Iarmhéid deiridh	344	323	310	249	197	173
An Ciste Cúitimh Árachais						
Iarmhéid tosaigh	556	414	345	160	40	166
Coigeartú/ús ^a	—	—	—	—	244	7
Aisíocaíochtaí	(142)	(69)	(185)	(120)	(118)	(126)
Iarmhéid deiridh	414	345	160	40	166	47
Uisce Éireann						
Iarmhéid tosaigh	—	372	502	613	814	998
Iasachtaí	372	130	112	201	184	—
Iarmhéid deiridh	372	502	614	814	998	998
Iasachtaí agus airleacain eile						
Iarmhéid tosaigh	228	296	284	43	360	852
Iasachtaí eisithe	253	241	—	348 ^b	840 ^c	1,029 ^d
Comhshó iasachtaí/aisíocaíochtaí	(185)	(253)	(241)	(30) ^e	(348)	(840)
Iarmhéid deiridh	296	284	43	360	852	1,041
Iarmhéid deiridh iomlán	2,096	2,109	1,797	2,134	2,873	2,919

Foinse: Cuntais Airgeadais, 2020 go 2025. Eascraíonn aon difríochtaí dealraitheacha sna hiomláin as slánú.

- Nótaí:
- a Roimh 2024, níor chuimsigh an t-iarmhéid tuairiscithe ar an gciste ús infhaighte fabhráithe, atá caipitlithe. Áirítear le hiarmhéid deiridh 2024 ús caipitlithe carntha de €244 milliún suas go dtí 31 Nollaig 2024.
 - b Airleacain chuig Cuntas Soláthair PMG faoin Acht Leithreasa, 2022.
 - c Airleacain chuig Cuntas Soláthair PMG faoin Acht Leithreasa, 2024.
 - d Airleacain chuig Cuntas Soláthair PMG faoin Acht Leithreasa, 2025.
 - e Airleacain chuig An Post aisíochta.